

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИРОБНИЦТВА ФРУКТОВИХ ВИН І НАПОЇВ МЕДОВИХ В УКРАЇНІ

В.М. КОСТЕНКО, доктор філософії
Р.І. ГРИНИК, Р.В. МАЛЕНКО, аспіранти

Інститут садівництва (ІС) НААН України, 03027, Київ-27, вул. Садова, 23,
e-mail: kvn.kostenko@ukr.net, roma.grynyk1999@gmail.com, ruslan.my@ukr.net

В.С. ПЕЧКО, кандидат економічних наук

Громадської спілки (ГС) «Укрсадвинпром», 03022, Київ-22, вул. Васильківська, 37,
e-mail: info@ukrsadvinprom.com

У статті представлено дані про кількість площ традиційних і малопоширених плодкових культур, врожайність і валовий збір плодів, ягід, винограду а також виробництво меду, обсяги виготовлення плодово-ягідних вин та напоїв медових, показники їх імпорту й експорту.

Висвітлено стратегію розвитку плодівництва, що визначена у Галузевій програмі розвитку садівництва України на період до 2025 року, а також результати наукових досліджень і розробок профільних наукових установ щодо технологій виробництва та рецептур безалкогольної й алкогольної продукції з плодово-ягідних культур і меду.

Описано сутність основних змін до законодавчих актів, що сприятимуть розвитку виробництва плодово-ягідних вин, напоїв медових та сировини для їхнього виробництва.

За результатами аналізу висвітлених у статті даних зроблено висновок щодо факторів, що сприяють розвитку виробництва алкогольної продукції з плодів, ягід і меду.

Ключові слова: наукові установи, законодавство, обсяги виробництва, плоди, ягоди, мед, плодово-ягідні вина, сидр, перрі, напої медові.

Згідно археологічних даних народи, які проживали на території нинішньої України, з давніх часів виготовляли алкогольні напої на основі меду і фруктових соків або лікарських трав, а саме: фруктові вина – ферментовані алкогольні напої, виготовлені з різноманітних базових інгредієнтів (окрім винограду), що також можуть мати додаткові смаки, взяті з фруктів, квітів і трав [1], та мед питний або хмільний (медуха, квасний мед, медівка, медовиця, медовуха, медове вино) – слабоалкогольний напій, виготовлений шляхом ферментації з бджолиного меду, іноді з додаванням фруктів та ягід, прянощів [2].

За часів СРСР напої медові офіційно взагалі не вироблялися, а обсяги щорічних промислових виробництв плодово-ягідних вин мали тенденцію щодо значного зменшення через непомірні акцизні податки, зниження купівельної спроможності населення, використання при виробництві таких вин переважним чином неякісних падаличних фруктів і ягід тощо.

На сьогодні в Україні високоякісні фруктові вина вітчизняного й імпортного виробництва набувають все більшої популярності в споживача, і країна, маючи потужні профільні наукові установи і розвинуті сільськогосподарські та переробні підприємства галузі садівництва, а також вікові традиції виробництва фруктових вин і медових напоїв, здатна не лише відроджувати, а й розвивати цей напрям.

У Галузевій програмі розвитку садівництва України на період до 2025 року зазначається, що Україна має значні переваги перед європейськими державами за

природно-економічним потенціалом для влаштування промислового садівництва. Це передусім підтверджується тим, що тут за умов найповнішого використання такого чинника високої економічної ефективності садівництва, як поглиблення зональної спеціалізації, можна успішно вирощувати всі без винятку плодови й ягідні культури помірного клімату.

У цій програмі також зазначається, що для стрімкого розвитку плодівництва подальша стратегія вирощування плодівних культур у нашій країні повинна передбачати не лише збільшення валового виробництва окремих експортно привабливих видів садової продукції й забезпечення населення біологічно цінними продуктами харчування, а і сировини для переробної промисловості [3].

За даними Держкомстату України плодово-ягідної продукції було зібрано у 2018 році – 2571,3 тис. т, 2019 – 2118,9, 2020 – 2023,8, 2021 – 2235, 2022 – 1995 та 2023 році – 1996 тис. т [4]. Збільшення врожаю відповідно знайшло відображення й на експорті плодово-ягідної продукції. Підсумковий експорт Україною плодів та ягід склав у 2021 році рекордні 368 млн дол. США, що на 54 % перевищило показник 2020 року. В Україні станом на 01.01.2023 загальна площа насаджень під плодовими та ягідними культурами становить 187,1 тис. га, з яких 99 % займають традиційні і лише 1 % малопоширені культури [5].

За останні 20 років обсяг українського експорту плодів та ягід зріс у 4 рази. За даними Державної митної служби України, структура експорту плодів і ягід в 2021 році виглядала наступним чином: малина – 20 %, чорниця – 17, горіхи волоські (без шкарлупи) – 15, яблука – 13, кавуни – 8, ожина – 3, суниця й полуниця – 3, журавлина й лохина – 2, сливи – 1 %. Головними імпортерами українських плодів та ягід є країни ЄС, що дають 86 % експортної виручки України [6].

При цьому слід зазначити, що Україна має значний потенціал та перспективи для нарощення виробництва плодово-ягідної продукції. Лише за період із 2022 по серпень 2024 року 193 господарства заклали 2656 га плодово-ягідних насаджень, отримавши на це фінансової грантової підтримки сумарно 811 млн. грн [7].

Аналіз даних наведеної діаграми (рис.1) показує, що за період незалежності України врожайність плодово-ягідних культур має сталу тенденцію щодо зростання, і це дає змогу виробникам водночас із реалізацією продукції в свіжому вигляді, виробляти продукти з доданою вартістю: соки, джеми, желе, повидла, фруктові чіпси, компоти, пастилу, конфітюри, безалкогольні та алкогольні напої тощо, забезпечуючи при цьому не лише додаткові фінансові надходження до державного та місцевих бюджетів, а й можливість створювати додаткові робочі місця і розвивати регіональну інфраструктуру.

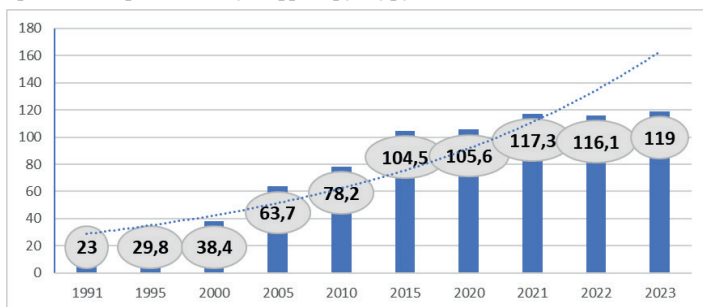

Рис.1. Врожайність плодово-ягідних культур в Україні за період 1991-2023 років, ц/га [4]

При цьому, як показано на рис. 2, виробництво винограду в Україні, 75 % якого використовується для виробництва винопродукції, має тенденцію значного зменшення (майже на 70 % за період років незалежності країни з 1990 по 2023 роки).

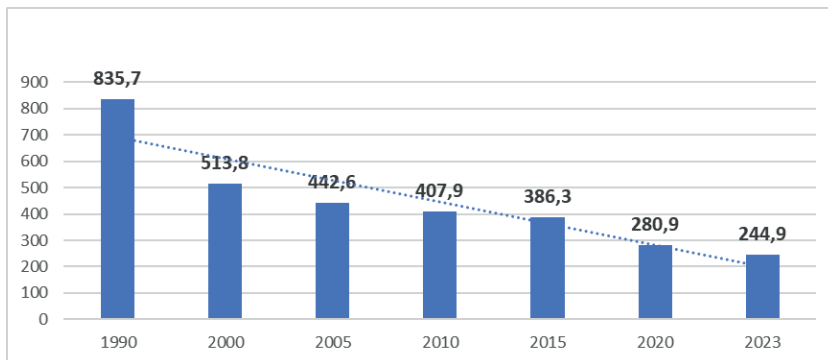

Рис.2. Урожайність винограду в Україні за період з 1990 по 2023 роки, тис. т [4]

У 2023 році було експортовано вин на 12, а імпортовано на 146 млн. доларів США. І ця стагнація виноградно-виноробної галузі також сприяє розвитку плодово-ягідного виробництва в Україні.

Разом із цим, за даними Державної служби статистики, Україна виробляє 60-70 тис. т меду щорічно і входить у п'ятірку найбільших виробників й експортерів меду в світі. У країні працює близько 400 тис. пасічників, а виробничий фонд складає понад 3,7 млн. бджолосімей. При цьому, 70 % загального обсягу меду в рік виробляється у 8 областях, а саме: Вінницькій, Донецькій, Дніпропетровській, Запорізькій, Житомирській, Миколаївській, Полтавській та Кіровоградській. Основна частина, виробленого в Україні меду за останні 5 років, відправляється на експорт, лише незначна частина переробляється на медові напої, що видно з показників, наведених у таблиці 1.

1. Виробництво та експорт меду в Україні за період 2011-2023 роки [4]

Роки	Виробництво, тис. т	Експорт, тис. т	Експорт, млн. дол.
2011	70,3	9,9	27,8
2013	73,7	21,7	53
2015	63,6	36	84
2017	66,2	68,3	134,8
2020	69,9	80,8	138,7
2021	68,6	57,8	143
2022	63	63	136,9
2023	57,9	55,4	121

Для створення пільгових умов малим виробникам виноробної продукції, зокрема і вин плодово-ягідних та напоїв медових, у 2016 та 2017 роках до Закону України, що регламентує обіг алкогольної продукції, були внесені зміни, якими:

- дозволялося суб'єктам господарювання, які отримали ліцензію на виробництво алкогольних напоїв (вин виноградних, вин плодово-ягідних або напоїв медових) та виробляють їх із виноматеріалів (виноградних, плодово-ягідних або медових) виключно власного виробництва (не придбаних), здійснювати оптову торгівлю зазначеними алкогольними напоями без отримання окремої ліцензії на таку оптову торгівлю;
- спрощувалася процедура отримання ліцензії для малих виробників зазначених вище напоїв;
- визначалася сутність термінів «плоди», «ягоди», «виноград», «мед власного виробництва» та терміну «малі виробництва виноробної продукції»;
- деталізувалося, що повинно включатися до матеріально-технічної бази малого виробництва виноробної продукції [8].

Кабінет Міністрів України, відповідно до вимог цього Закону, визначив форму відповідної декларації та порядок її подання й реєстрації.

Також Верховною Радою України був прийнятий Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення умов виробництва дистилятів суб'єктами малого підприємництва», спрямований на стимулювання розвитку й легалізацію малого підприємництва у сфері виробництва спиртових дистилятів і спиртних напоїв, а також на збільшення внутрішнього виробництва продукції з високою доданою вартістю, що сприятиме наповненню бюджетів усіх рівнів. Основні положення закону:

- визначається, що малими виробниками дистилятів є суб'єкти господарювання, які здійснюють виробництво спиртових дистилятів на обладнанні, виробничі потужності якого не перевищують 20 000 декалітрів у перерахунку на 100-відсотковий спирт за календарний рік, та спиртних напоїв із використанням спиртових дистилятів виключно власного виробництва (не придбаних), із подальшим їх розливом у споживчу тару та реалізацією об'ємом не більше 10 000 декалітрів за календарний рік;
- встановлюються вимоги до матеріально-технічної бази малих виробників дистилятів;
- зменшується вартість ліцензії на оптову торгівлю спиртними напоями для малих виробників дистилятів (із 500 тисяч грн до 30 тисяч грн);
- дозволяється використання усіх спиртових дистилятів, вироблених із сільськогосподарської продукції, для виробництва алкогольних напоїв;
- надається право малим виробникам дистилятів подавати звіт про обсяги виробленої й реалізованої продукції щоквартально (замість щомісяця) та зменшується штраф за неподання або неправильне подання такої звітності (з 17500 до 1020 грн);
- уніфікується визначення термінів «спирт етиловий, спиртовий дистилят» [9].

В Інституті садівництва НААН, що є головною науково-дослідною установою галузі садівництва в Україні, водночас із традиційними культурами досліджують і так звані нішеві культури (чорниця, аронія, айва, хеномелес, азиміна, кизил, калина, обліпіха та ін.). Дослідження проводяться із селекції, технологій вирощування та переробки плодів цих культур [10].

В ІС НААН розробляються технології та рецептури на виготовлення з плодів та ягід не лише безалкогольної (фруктові напої й нектари на натуральній основі, цілющі фітобальзами, консерви для дитячого харчування «Пюре українські»), а й алкогольної (аперитиви і напої плодів слабоалкогольні) та виноробної продукції (вина іскристі столові напівсухі та напівсолодкі, міцні й десертні

сортові плодово-ягідні, сортові лікерні з рідкісних і малопоширених в культурі рослини, винні лікерні коктейлі й нектари, медові вина та напої). Розробки впроваджуються у промислове виробництво на підприємствах безалкогольної, консервної, виноробної та лікєро-горілкової галузей. Розробляється нормативно-технічна документація для промислових підприємств безалкогольної, консервної, виноробної та лікєро-горілкової галузей. Науковцями ІС НААН під керівництвом доктора техн. наук, професора О.М. Литовченка було розроблено більш ніж 130 технологічних інструкцій, технічних умов на нові продукти харчування, виноробну та безалкогольну продукцію. Серед них – фруктові безалкогольні напої на натуральній основі з використанням меду («Медовий», «Бурштиновий»), нектари безалкогольні («Садовий букет», «Яблучно-шипшиновий»), вина десертні («Староцерковне», «Християнське»), вина плодово-ягідні десертні («Медова поляна», «Калина медова»), вина плодово-ягідні десертні з медом і коньяком («Нектар абрикосовий з коньяком», «Нектар персиковий з коньяком», «Нектар сливи з коньяком», «Нектар смородини з коньяком», «Нектар черешні з коньяком»), вина медові («Медова черешня», «Медове Сокирянське», «Медове яблуко», «Медова перлина», «Медова журавлина», «Медова вишня») [11-13].

Для виробництва вітчизняних конкурентоспроможних харчових продуктів на основі плодово-ягідної та іншої натуральної рослинної сировини в ІС НААН розроблено і видано нормативно-технічну документацію в 9 книгах, що пропонується для промислових підприємств, які виробляють безалкогольну, консервну, виноробну та лікєро-горілковою продукцію. Інформація про досягнення розміщується на офіційному сайті інституту, передається зацікавленим суб'єктам господарювання через ГС «Укрсадвинпром» та активно презентується на спеціалізованих виставках, конференціях і фестивалях.

Така плідна робота законодавців, уряду і науки дає змогу збільшувати в Україні обсяги виробництва алкогольних напоїв на основі плодів, ягід і меду, а з огляду на вищезазначені показники виробництва плодово-ягідної продукції та меду можна зробити висновок, що Україна до того ж ще й має достатню власну сировинну базу для розвитку плодово-ягідного виноробства та виробництва напоїв медових.

На сьогодні існує шість популярних видів фруктових вин:

- сидр – із низьким вмістом алкоголю (2-7 % об./об.);
- сухі плодово-ягідні вина з підвищеним вмістом алкоголю 8,5-13,5 % об./об.;
- солодкі фруктові вина, виготовлені з ягід, що мають різний вміст алкоголю;
- кріоекстраговані фруктові вина;
- кріплені фруктові вина, що мають до 24 % об'єму алкоголю;
- ігристі фруктові вина, що насичуються вуглекислим газом в процесі природного бродіння, та іскристі фруктові вина з штучним введенням вуглекислого газу.

Останніми роками в ряді країн ЄС виробництва сидру і фруктових вин демонструють одні з найшвидших темпів зростання серед усіх алкогольних напоїв. У напрямі виробництва таких напоїв і наша країна вже має певні здобутки. За інформацією Європейської Асоціації сидру та фруктових вин (L'Association des Industries des Cidres et Vins de Fruit de l'UE (AICV)), Україна входила у ТОП-10 країн за середньорічними темпами зростання ринку таких продуктів – понад 23 % за період 2014-2019 роки з показником 3330 тис. дал (33,3 млн. л). За результатами цих даних асоціація повідомляла, що на одного українця в середньому припадає близько 0,2 л сидру на рік.

Найпопулярнішим із категорії плодово-ягідних вин у нашій країні на сьогодні

є сидр – алкогольний напій, отриманий лише шляхом повної або часткової ферментації: соку свіжих яблук, або відновленого соку концентрату, виготовленого з яблучного соку, або суміші соку свіжих яблук і відновленого соку концентрату, виготовлений із яблучного соку. Продукт, без додавання дистильованого спирту, має вміст алкоголю від 1,2 % до 8,5 %, зберігає характер ферментованого яблучного соку. Наша країна за період 2010-2015 роки посідала другу позицію в Європі за середньорічними темпами зростання ринку сидру – 110 %. За 2011-2016 роки Україна входила до ТОП-10 країн світу, де виготовляється найбільше сидру (трійка лідерів – це США, Іспанія та Франція), продемонструвавши приріст на понад 30 % із показником 176 520 гектолітрів [14-16].

За даними, розміщеними на сайті Державної митної служби України, у 2023 році було імпортовано понад 233,12 тис. т на суму близько 606,92 млн. дол. такої продукції, як пиво із солоду, вина виноградні, сусло виноградне, вермут, інші зброжені напої, а також спирт етиловий, неденатурований. Експортовано такої продукції в цьому році було понад 194,46 тис. тонн на суму близько 189,19 млн. дол. Обсяг її експорту в 2022 році був близько 140,82 млн. дол., а у 2021– 207,74 млн. дол.

Вартість експорту зазначеної продукції в 2022 році була 146,59 млн. дол., а у 2021 році – близько 172,7 млн. дол. Показники інших зброжених напоїв, таких як сидр, перрі, напої медові, представлені у таблиці 2 [17].

2. Імпорт та експорт сидру, перрі та напоїв медових в Україні у 2021-2023 роках

Роки	Імпорт		Експорт	
	тонн	тис. дол. США	тонн	тис. дол. США
2021	17600	28080	995	760
2022	8790	13610	330	324
2023	10000	17380	511	476

У таких розвинених країнах світу, як США, Франція, Велика Британія, Німеччина, Італія, Китай існують дослідні центри з питань виробництва продуктів переробки плодів та ягід, і за рахунок реалізації такої продукції поповнюються державні бюджети значною мірою у вигляді податків на цю продукцію. Кожного року в Німеччині такі надходження складають близько 1 млрд. євро, у Великій Британії – до 600 млн. фунтів стерлінгів. У колишньому СРСР Україна переробляла третину плодово-ягідної продукції на суму більше 1 млрд. доларів США.

Українські медовари, після законодавчих змін щодо підтримки розвитку виробництва терруарних вин і натуральних медових напоїв, отримують ліцензію на виробництво алкогольних напоїв і починають розвивати та популяризувати медові напої як національний бренд. Як основну сировину для виробництва медових напоїв використовують різні види меду натурального та воду питну. Технологія виробництва питних медів схожа на винну, але використовується не виноградний сік, а мед або мед із додаванням соку ягід.

Відповідно до КВЕД, діяльність у сфері виробництва медових напоїв здійснюється згідно з класом «11.03 - Виробництво сидру й інших плодово-ягідних вин». Слід зазначити, що оскільки медові напої не виділені в окрему категорію, кількість суб'єктів господарювання, що виробляють цю продукцію, також не виділяються в окрему категорію в джерелах статистичної інформації. Це є проблемним питанням галузі, що необхідно вирішувати на законодавчому рівні.

Так, за даними Державної податкової служби України, у 2020 році загальна

кількість суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність з виробництва інших збродених напоїв (наприклад, сидру, перрі, напоїв медових), становила 32, тобто близько 8 % від загальної кількості ліцензіатів, які проводять господарську діяльність з виробництва алкогольних напоїв (414 – за даними ДПС станом на 01.09.2020). До класу «11.03 - Виробництво сидру та інших плодово-ягідних вин», що включає виробництво ферментованих, але недистильованих алкогольних напоїв: саке, сидру, перрі та інших плодово-ягідних вин, а також виробництво медовухи та змішаних напоїв, що містять плодово-ягідні вина, входять по областях такі підприємства: Вінницькій – ТОВ «Преміум сайдерс інтернешнл»; Дніпропетровській – ТОВ «Фрутберрі-Дніпро», ТОВ «Ягідний двір», ТОВ «ГСП», ТОВ «Провоткин»; Запорізькій – ТОВ «Пивна та сидрова група», ТОВ «Сітікрафт», ТОВ «Приватні сади», ТОВ «ДГС Трейдинг», ТОВ «Южспецтрейдинг»; у м. Київ – ТОВ «Фрайдей бровєрі», ТОВ «Древлянський медарій», ТОВ «НВП „Сидр Поділля“», ТОВ «Епл крафт», Київській – ТОВ «Берріленд», ТОВ «РЕКС сайдерс», ТОВ «Медовий шум», ТОВ «К'Ю СИДР», ТОВ «Медовий спас»; Львівській – ТОВ «Галицький хліб», ТОВ «З.Фемелі», ТзОВ «Українські медовари»; Харківській – ТОВ «Приватні сади»; Хмельницькій – ТОВ «Проскурівка». Із цієї кількості суб'єктів господарювання наразі лише 6 відроджують та розвивають національний бренд України, що з давніх-давен славилася унікальними медовими хмільними напоями. Наприклад ТзОВ «Українські медовари», що на Львівщині, налагодили випуск медівок, медаків, бальзамів та настоянок із меду [18]. У Київській області фахівцями ТОВ «Медовий спас» випускається унікальний напій з меду, що має назву Сікера [19].

Висновки. Оскільки в усьому світі спостерігається дефіцит натуральних напоїв, для вітчизняних виробників сидру, перрі, плодово-ягідних вин та медових напоїв відкриваються широкі перспективи. Цьому сприяють як тенденція стабільного збільшення обсягів виробництва сировини (плодово-ягідної продукції й меду), так і розроблення й запровадження у виробництво профільними науковими установами новітніх технологій її вирощування і переробки.

Список використаної літератури

1. Umesh B. Jagtap, Vishwas A. Bapat. Wines from fruits other than grapes: Current status and future prospectus. *Food Bioscience*. 2015. Vol. 9. P. 80-96. DOI:10.1016/j.fbio.2014.12.002
2. МЕД (медуха, квасний мед). *Українська минушина. Ілюстрований етнографічний довідник* / Пономарьов А.П. та ін. 2-е вид. К.: Либідь, 1994. С. 96-97.
3. Галузева програма розвитку садівництва України на період до 2025 року. Міністерство аграрної політики України. ІС НААН. Київ. 2008. С. 4-9.
4. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 16.07.2024).
5. Стан і перспективи селекції та вирощування плодово-ягідних рослин, малопоширених в культурі, в сучасному садівництві України / Т.З. Москалень та ін. *Садівництво*. 2020. Вип.75. С 58-78. DOI: 10.35205/0558-1125-2020-75-58-78
6. Агрохім-партнер. Плодово-ягідна галузь України: стан та перспективи розвитку. URL: <https://agrohp.com.ua/news/plodovo-yagidna-galuz-ukrajini-stan-ta-perspektivi-rozvitku> (дата звернення: 20.08.2024).
7. Гранти для садівництва, ягідництва та виноградарства. Оpubліковано

- 28.11.2024. URL: <https://minagro.gov.ua/pidtrimka/hranty-dlia-stvorennia-biznesu/hranty-dlia-sadivnytstva-iahidnytstva-ta-vynohradarstva> (дата звернення: 20.08.2024).
8. Закон України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, коньячного і плодового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального». URL: <https://cutt.ly/MVSONOf> (дата звернення: 26.06.2024).
 9. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законів України щодо спрощення умов виробництва дистилатів суб'єктами малого підприємництва: Закон України № 3193-IX. *Відомості Верховної Ради*. 2023. № 80. С. 3-4.
 10. Селекційно-технологічні аспекти науково-обґрунтованого підбору окремих видів і сортів малопоширених плодових і ягідних культур для перспективних напрямів плодівництва та цільове використання їх плодів у контексті здорового харчування / В.В. Москалець та ін. Київ: ТОВ «Центр учбової літератури», 2022. 300 с.
 11. Способи переробка плодів малопоширених плодово-ягідних культур (калини, ожини, терену, кизилу) для виготовлення купажованих соків і сиропів : методичні рекомендації / О.М. Литовченко та ін. Київ: ТОВ «Центр учбової літератури», 2021. 79 с.
 12. Науково методичні та практичні інновації Інституту садівництва ННАН України у виготовленні продуктів здорового харчування з плодів калини, ожини, кизилу, терну / О.М. Литовченко та ін. *Садівництво*. 2022. Вип. 77. С 164-162.
 13. Напої здоров'я Литовченка. URL: <https://www.napoilitovchenko.com/%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B8-%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D0%B3%D0%B0%D0%BB%D1%83%D0%B7%D1%96> (дата звернення: 29.05.2024).
 14. F. Matei. Technical Guide for Fruit Wine Production. *Science and Technology of Fruit Wine Production*. 2017. Chapter 14. P. 663-703. DOI: 10.1016/B978-0-12-800850-8.00014-4
 15. Опендатабот. 11.03. Виробництво сидру та інших плодово-ягідних вин. URL: <https://opendatabot.ua/c/kved/C/11.03?offset=12> (дата звернення: 28.08.2024).
 16. Напої технології та інновації. URL: <https://agrotimes.ua/ovochi-sad/zatramu-zrostannya-vyrobnyctva-sydru-ukrayina-posila-2-misce-u-yevropi/> (дата звернення: 27.08.2024).
 17. Експорт та імпорт алкогольної продукції. URL: [https://skilky-skilky.info/u-2023-rotsi-importovano-alkoholiu-na-607-mln/#:~:text=\(дата звернення: 11.09.2024\)](https://skilky-skilky.info/u-2023-rotsi-importovano-alkoholiu-na-607-mln/#:~:text=(дата звернення: 11.09.2024)).
 18. Українські медовари. URL: <https://medovary.com.ua/products/> (дата звернення: 28.08.2024).
 19. Розкрито усі СЕКРЕТИ виробництва вина та медовухи. Інтерв'ю-екскурсія заводом Сікера «Медовий Спас». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=SDJLoomjmsc> (дата звернення: 28.08.2024).

PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE PRODUCTION OF FRUIT WINES AND HONEY BEVERAGES IN UKRAINE

V.M. KOSTENKO, PhD

R.I. HRYNYK, R.V. MALENKO, Post Graduate Students

Institute of Horticulture, NAAS of Ukraine, 03027, Kyiv-27, Sadova St., 23,

e-mail: kvn.kostenko@ukr.net, roma.grynyk1999@gmail.com, ruslan.my@ukr.net
V.S. ПЕЧКО, PhD
Public Union Ukrsadvinprom, 03022, Kyiv-22, Vasylykivska St., 37,
e-mail: info@ukrsadvinprom.com

The article presents data on the number of areas of traditional and rare fruit crops, yields and gross harvest of fruits, berries, grapes, as well as honey production, volumes of production of fruit and berry wines and honey drinks, indicators of their import and export.

The strategy for the development of fruit growing, defined in the Sectoral Program for the Development of Horticulture of Ukraine for the period until 2025, is highlighted, as well as the results of scientific research and development of specialized scientific institutions on production technologies and recipes for non-alcoholic and alcoholic products from fruit and berry crops and honey.

The essence of the main changes to legislative acts that will contribute to the development of the production of fruit and berry wines, honey drinks and raw materials for their production is described.

Based on the results of the analysis of the data covered in the article, a conclusion is drawn regarding the factors that contribute to the development of the production of alcoholic products from fruits, berries and honey.

Key words: scientific institutions, legislation, production volumes, fruits, berries, honey, fruit and berry wines, cider, perry, honey beverage.

Одержано редколегією 21.09.2024

DOI: 10.35205/0558-1125-2024-79-161-168
УДК 634:338.43:631.1

НАУКОВІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ САДІВНИЦТВА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Л.О. БАРАБАШ, кандидат екон. наук

М.О. БУБЛИК, доктор с.-г. наук, професор, академік НААН України

Л.А. ФРИЗЬЮК, Г.А. ЧОРНА, ст. наук. співробітники

Інститут садівництва (ІС) НААН України, 03027, Київ-27, вул. Садова 23,

e-mail: sad-institut@ukr.net

Л.А. КОСТЮК, канд. екон. наук

Дослідна станція помології ім. Л.П. Симиренка ІС НААН, 19511, Мліїв-1,
Черкаський р-н, Черкаська обл., e-mail: mliivis@ukr.net

Обґрунтовано наукові засади сталого розвитку садівництва в умовах сучасних викликів та запропоновано підходи до проведення економічних досліджень. Це сприятиме визначенню основних шляхів відновлення галузі та оцінці можливостей інтеграції світового досвіду для забезпечення її сталого розвитку. Впровадження результатів досліджень щодо відновлення та модернізації садівництва матиме довготривалий позитивний вплив на економіку, науку, екологію та суспільство.

Ключові слова: садівництво, економіка, інновації, сталий розвиток, наукові дослідження.